

22110035

BOSNIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
BOSNIAQUE A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
BOSNIO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Wednesday 11 May 2011 (morning)
Mercredi 11 mai 2011 (matin)
Miércoles 11 de mayo de 2011 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Napišite komentar na **jedan** od niže navedenih odlomaka:

1.

Život ide dalje, ma s koje strane gledali. Iako im nije bilo lako, braća su izdržala bez ičije pomoći, unatoč mladosti i neiskustvu. Kako i po kojoj cijeni, to su znali samo oni i crna zemlja. Nitko se nije mogao pohvaliti da su im nastupili na kućni prag tražeći pomoć. A ako im je tkogod potajno i pomogao, pruživši im komad kruha ili užegla sira, taj je to činio iz sevapa, ne razglašavajući to okolo.

Nekoliko godina pred odlazak u Perziju, Mesud je odnekle doveo ženu u kuću. Neki su govorili da je bila iz Travnika, a neki, opet, da je iz nekog sela u Donjem Skoplju. Pričalo se i da je hrišćanka. Nije se krila kao ovdašnje Turkinje, hodala je ponekad oko kuće bez marame i raspuštene kose. Nedugo iza toga između braće se stvorio jaz. Koliko je to sve preuveličavano i koliko su se tek nepouzdana i lažne glasine lijepile za njih, to nitko točno ne zna. Možda je sve krenulo i slučajno, ali se potrefilo da je baš u to vrijeme Kerim sve češće počeo odlaziti od kuće, a nekako u isto vrijeme se i propio. Samo to je za ovdašnji svijet bilo dovoljno pa da krenu priče. Bio je neobično izdržljiv u piću. Mogao je popiti kao malo tko, a da se to na njemu ne primijeti. Jedino bi se više smrknuo i uvukao u sebe. Naslijedio je od oca i one iznenadne izljeve bijesa i mahnitosti. Prepričavalo se godinama kako je jednom pretukao trojicu vakufskih Turaka. Nakon kratke prepirke, ovi su krenuli noževima prema njemu. Kerim je, kažu, bilo je ljetno vrijeme, skinuo košulju i pozivao jednog po jednog, pokazujući naizmjenice rukom prema noževima u njihovim ruka, a zatim prema svome srcu. Bio je miran i pribran, ne pokazujući ničim da se namjerava braniti. Već tada je bio viši i jači od Mesuda. Bio bi pristao i lijep, da nije imao izbačene zube, krupne i istrule, koji su mu davali pomalo zbunjen izraz. Tim gore za one koji ga nisu poznavali.

Tek kad su ova trojica, iznenađeni i u strahu, zastali, ovaj se raspomamio i krenuo na njih golim rukama. Sve je kratko trajalo. Kerimove su ruke na kraju, kad je sve bilo gotovo, bile krvave i rasječene od oštrica noževa, ali su, unatoč tome, ona trojica gore prošla: jedva su spasili živu glavu, pobjegavši ispred razgoropađenog i poludjelog Kerima.

Svijet je te promjene na Kerimu, iako to možda i nije bio razlog smutnje među braćom, vezao za tu suhu, prerano ostarjelu ženu, koja je niodakle upala u njihov zatvoreni svijet. Bila je to ispijena i kratkovječna žena, koja se sušila poput mladice opaljene mrazom. Jedino što je na njoj odudaralo od sivila bila je gusta valovita kosa, koja je podsjećala na pozlaćen ram što uokviruje praznu i bezvrijednu sliku. Umrla je dvije godine prije ove posljednje kuge. Danima je ležala u neznanju, oduzeta i ukočena, dok se napokon nije ugasila. Kažu da se tih dana Mesud pokazao u potpuno novom svjetlu. Brinuo se o njoj ustrajno i strpljivo, dovodio hećime i travare, ali, eto, nije joj se dalo. Za nju na ovom svijetu više nije bilo nafake.

Kada su se počeli upisivati sejmeni za Perziju, Kerim se upisao među prvima, iako to u njihovoj obitelji nije bio običaj. Interesi carstva i turskog oružja, kao uostalom i sve ono što im je bilo daleko od očiju, za njih su bili lanjski snjegovi. Sve dotad. I to se tumačilo na isti način kao i nesloga među braćom. Mesud se upisao tek posljednjih dana, više, pričalo se, da koliko-toliko pripazi na brata negoli što mu se išlo. Ako je ovo istina, onda je džabe išao, jer se dogodilo da je Kerim zaglavio u Perziji, dok se Mesud vratio, usukan i ublijedio, pun ožiljaka i rana, ali živ.

Josip Mlakić, *Tragom zmijske košulje* (2007)

- Kakvim se postupcima autor poslužio da prikaže situaciju opisanu u ovom odlomku?
- Kako su prikazani elementi koji vas upućuju na mjesto i vrijeme radnje opisane u ovom odlomku?
- Recite nešto o jeziku kojim je ovaj odlomak napisan.
- Kakav je vaš odnos prema likovima i situaciji koji su prikazani u ovom odlomku?

2.

NERED MOJE SLOBODE

- U mladosti sam imao lijep rukopis.
 Prve zatvorske godine učinile su ga još
 ljepšim:
 linije, oblik slova i niz riječi postali su klasicistički.
- 5 Nevjerovatno! — svaka riječ dobila je svoga stražara,
 što me izluđivalo, izluđivalo.
 Pisao sam vrlo malo, samo kad sam morao.
- U zatvorskim stihovima slova su počela da se izvraćaju.
 Precrtavao sam riječi,
 10 klao ih i komadao
 kao morski pas ljudska tijela.
- Svakog dana uvjeravam sebe da Osipove sjene
 više ne postoje,
 ali avaj! — na mojim ramenima zauvijek čuče
 15 policijski i doušnički pogledi!
 Nekad sam pazio šta ću buncati u snu.
- I danas se oprezno okrećem okolo,
 a tren-dva se pripremam da bih u društvu
 izrekao svoju misao.
- 20 Sada pišem ružno, neuljudno,
 i to me silno veseli.
 Ne volim red i nikad ga više neću voljeti!
 Knjige su mi razbacane po stolu i širom sobe,
 a djecu puštam da vrište do kasno u noć
 25 sve dok se ne zamore i sama ne poliježu.

Džemaludin Latić, *Nered moje slobode* (1994)

- Po čemu se može zaključiti da naslov ove pjesme odgovara njenom sadržaju?
- Recite nešto o formi koju je pjesnik dao ovoj pjesmi i šta je time postigao.
- Dajte komentar na pjesničke slike i jezik kojima se pjesnik poslužio u ovoj pjesmi.
- Kakva je vaša lična reakcija na ovu pjesmu?